

Ondernemingsvorm kiezen

- [Ondernemingsvormen in schema – belangrijke verschillen](#)
- [Aspecten die bepalend zijn bij de keuze voor een ondernemingsvorm](#)
- [Meer informatie](#)

Als je voor jezelf gaat werken dan kies je ook een ondernemingsvorm. Ook wel rechtsvorm genoemd. Deze schrijf je in bij de Kamer van Koophandel (KVK). Het handelsregister van de KVK is de basisregistratie waarin alle bedrijven, rechtspersonen andere organisaties die deelnemen aan het economisch verkeer ingeschreven staan. Je kiest een ondernemingsvorm die past bij wat jij gaat doen. Let daarbij op de volgende aspecten: aansprakelijkheid en het beperken van financiële risico's, beschikking over kapitaal, vorm van samenwerking, belastingen en sociale zekerheid.

Ondernemingsvormen in schema – belangrijke verschillen

Ondernemingsvorm	Aansprakelijkheid	Belasting over winst	Opmerkingen
Eenmanszaak	Eigenaar is aansprakelijk met privévermogen voor schulden van de onderneming.	Inkomstenbelasting	Er kunnen meerdere mensen werken in de eenmanszaak, maar er is slechts één eigenaar. Veel zelfstandigen hebben een eenmanszaak.
Vennootschap onder firma (vof)*	Iedere vennoot is met zijn privévermogen aansprakelijk voor schulden van de vof.	Iedere vennoot betaalt inkomstenbelasting over het eigen deel van de winst.	Een vof heeft twee of meer firmanten, die ieder geld, goederen en/of arbeid inbrengen.
Maatschap*	Iedere maat is met zijn privévermogen aansprakelijk voor schulden van de maatschap, niet voor de schulden van de afzonderlijke maten.	Iedere maat betaalt inkomstenbelasting over het eigen deel van de winst.	Leden in een maatschap werken meestal individueel.
Stichting	De stichting zelf is aansprakelijk voor schulden; de bestuursleden niet.	Vennootschapsbelasting	Een stichting kent geen leden. Het bestuur is 'de baas'.
Vereniging	Een vereniging (met volledige rechtsbevoegdheid) is aansprakelijk voor schulden; de bestuursleden niet.	Vennootschapsbelasting	Een vereniging heeft een bestuur maar de ledenvergadering heeft de hoogste macht.
Besloten vennootschap (bv)	De bv is aansprakelijk voor schulden; niet de eigenaar of de aandeelhouders	Vennootschapsbelasting	Aandeelhouders bepalen. De directeur is als werknemer in dienst van de bv maar kan tegelijk ook de enige aandeelhouder zijn.

* Er is een wetswijziging in voorbereiding waardoor de verschillen tussen de vof en de maatschap zullen verdwijnen. Het is nog niet bekend wanneer dit wordt doorgevoerd.

Aspecten die bepalend zijn bij de keuze voor een ondernemingsvorm

Aansprakelijkheid en risicobeperking

Je beperkt het risico van financiële aansprakelijkheid als je juridisch een scheiding aanbrengt tussen het vermogen (geld en bezittingen) van de onderneming en dat van de daarbij betrokken mensen. Zo vermijd je dat de betrokkenen met hun privévermogen aansprakelijk gesteld kunnen worden. Om dat te voorkomen is het verstandig de activiteiten onder te brengen in een rechtspersoon zoals een bv, stichting of vereniging.

Stel: twee mensen willen een productiebedrijf oprichten. Eén van hen heeft een eigen huis, de ander woont in een huurhuis. In dat geval lopen de zakenpartners een ongelijk risico, wanneer ze persoonlijk aansprakelijk gesteld zouden worden.

Je kunt je privé-aansprakelijkheid ook met een verzekering of algemene voorwaarden beperken of uitsluiten. Je kunt een bedrijfsaansprakelijkheidsverzekering afsluiten voor schade die jij wellicht ooit met je werkzaamheden veroorzaakt. De verzekering kan ook schade dekken door werkzaamheden van mensen van wie jij gebruik maakt: vrijwilligers, werknemers, stagiairs. Met algemene voorwaarden kun je bedingen dat je niet of beperkt aansprakelijk bent voor schade die je veroorzaakt in het kader van je werkzaamheden. Bijvoorbeeld tot een bepaald bedrag (je honorarium). Of tot het bedrag dat de verzekering uitkeert.

Schade veroorzaakt door opzet of bewuste roekeloosheid van jouw kant is uiteraard nooit te verzekeren of uit te sluiten met algemene voorwaarden.

Om aansprakelijkheid te beperken kun je deze manieren ook combineren: je richt een rechtspersoon op, je sluit verzekeringen af ten behoeve van de rechtspersoon, en je zorgt dat de rechtspersoon algemene voorwaarden heeft ter beperking van aansprakelijkheid.

Kapitaal

Een tweede aspect bij het bepalen van de geschikte ondernemingsvorm is de inbreng en het eigendom van kapitaal. Als je kiest voor een rechtspersoon dan wordt het opgebouwde kapitaal eigendom van die rechtspersoon. Je kan dat niet zomaar privé opnemen. Het vermogen (geld, bezittingen) is dus NIET van jou persoonlijk. Dat geldt zowel voor de eventuele winst die je maakt als voor het vermogen dat overblijft bij het opheffen van de rechtspersoon.

Wanneer het kapitaal niet gescheiden is, zie je de lusten en lasten ook in het kapitaal terug: het verlies is voor jou, de winst ook. Wanneer het kapitaal gescheiden is, dan zijn de financiële lusten en lasten niet direct voor jou. Je bent beschermd tegen die risico's; maar je profiteert ook niet rechtstreeks van de winst.

Als er externe financiering nodig is, dan stelt een bank soms als eis dat de betrokken mensen zelf ook geld inbrengen, omdat ze daarmee laten zien vertrouwen te hebben in de onderneming. In banktermen wordt dit het inbrengen van risicodragend vermogen genoemd. Dit gaat vaak samen met de keuze voor een ondernemingsvorm, waarbij de betrokkenen ook privé aansprakelijk kunnen worden gesteld. Of de bank leent alleen geld op voorwaarde dat de betrokken partijen zelf ook tot een bepaald bedrag privé aansprakelijk zijn.

Subsidies worden meestal verstrekt om een tekort te dekken en niet om winst mogelijk te maken of die te verhogen. Om dit te waarborgen geven de meeste fondsen alleen (project)subsidie aan stichtingen. Een stichting heeft geen winstoogmerk en zo wordt het subsidiegeld niet alleen beheerd door de belanghebbende, maar is er toezicht van een bestuur. Dit geldt niet voor persoonlijke reisbeurzen of stipendia.

Samenwerking

Als je met meerdere mensen gezamenlijk een onderneming opzet, spreek je af hoe je de onderlinge samenwerking gaat regelen. Je kunt bijvoorbeeld in uitgewerkte statuten of in een contract aangeven hoe er samengewerkt moet worden, hoe de beslissingsprocedures lopen en hoe de taakverdeling in elkaar steekt. Spreek ook direct af wat de procedure wordt bij een conflict en bij de beëindiging van de samenwerking.

In de samenwerkingsafspraken regel je ook de onderlinge gezagsverhouding en de besluitvormingsprocedures. Bij een stichting bijvoorbeeld kunnen de leden van een theatergroep met z'n allen in loondienst treden. De onderlinge verhouding tussen de werknemers kan dan wel gelijk zijn, maar het bestuur van de stichting heeft de formele bevoegdheid om, uiteraard binnen de wettelijke regels, één of meer werknemers te ontslaan. Je kunt ook afspreken om allemaal vanuit je eigen bedrijf, je eenmanszaak bijvoorbeeld, de stichting te factureren.

Binnen de ondernemingsvorm van een stichting is er een gezagsverhouding tussen bestuur en medewerkers. Leg eventuele samenwerkingsafspraken niet al te gedetailleerd vast: de ervaring leert dat de beste vorm van samenwerking en besluitvorming pas blijkt uit het (samen)werken in de praktijk.

Belasting en sociale zekerheid

De keuze voor een ondernemingsvorm heeft ook consequenties voor belastingen en sociale zekerheid. Natuurlijke personen vallen voor hun winst onder de inkomstenbelasting en kunnen aanspraak maken op bepaalde belastingvoordelen, zoals de zelfstandigenaftrek. Rechtspersonen vallen onder de vennootschapsbelasting. Welke ondernemingsvorm fiscaal het meest aantrekkelijk is, hangt onder andere af van de hoogte van de winst.

Wat de sociale verzekeringen betreft, maakt het uit of je een zelfstandige bent, een werknemer of een directeur-grotoaandehouder (DGA, dit ben je als je minstens 5% van de aandelen bezit):

- Als zelfstandige wordt je niet door opdrachtgevers verzekerd voor inkomensverlies bij ziekte, arbeidsongeschiktheid of gebrek aan opdrachten. Hiervoor kun je je wel verzekeren. Ook pensioenopbouw regel je zelf.
- Een werkgever moet verplichte werknemersverzekeringen afsluiten voor zijn werknemer.
- Een DGA staat in veel gevallen op de loonlijst en wordt vaak aangemerkt als werknemer. Maar als een DGA zoveel aandelen heeft (eventueel samen met zijn familie) dat hij niet ontslagen kan worden uit zijn bestuurlijke functie, dan moet de DGA zelf voor zijn sociale verzekeringen zorgen.

Meer informatie

Kijk op [BeroepKunstenaar.nl](https://beroepkunstenaar.nl) voor verdere informatie over ondernemingsvormen, recht en contracten en inkomen en belasting.